

OPETUSMINISTERIÖ

18.12.2009

OPETUSMINISTERIÖN JA HELSINGIN YLIOPISTON VÄLINEN SOPIMUS KAUELLE 2010-2012

Opetusministeriö ja yliopisto ovat yliopistolain (558/2009) 48 §:n 1 momentin nojalla sopineet yliopiston toiminnalle asetettavista määrällisistä ja laadullisista tavoitteista seuraavaa.

KORKEAKOULULAITOKSEN YHTEISET TAVOITTEET

Yliopistot ja ammattikorkeakoulut edistävät toiminnallaan kansalaisten hyvinvointia ja sivistystä sekä kestäväää taloudellista, kulttuurista, ekologista ja sosiaalista kehitystä. Toiminta on korkealaatuista, vaikuttavaa, eettistä ja tukee monikulttuurisen yhteiskunnan kehitystä.

Yliopistot ja ammattikorkeakoulut ovat innovaatiojärjestelmän perusta. Korkeakoulut toimivat aktiivisena osana yhteiskuntaa. Yritykset, työyhteisöt ja viranomaiset ovat kiinnostuneita osallistumaan korkeakoulujen kehittämiseen ja hyödyntävät niiden tarjoamaa osaamista.

Korkeakoulut kehittävät toimintaansa kansainvälisinä ja vetovoimaisina oppimis- ja tutkimusyhteisöinä. Korkeakoulut profiloituvat kansainvälisessä toiminnassaan omilla vahvuusalueillaan ja kantavat vastuuta globaalien kysymysten ratkaisemisessa.

Korkeakoulut järjestävät toimintansa taloudellisesti, tuottavasti ja tehokkaasti. Korkeakoulut pyrkivät toiminnassaan tarkoituksenmukaiseen yhteistyöhön ja työnjakoon. Rakenteellista kehittämistä jatketaan tavoitteena tiiviimpi korkeakouluverkko, vahvat, vetovoimaiset sekä koulutustarjonnaltaan ja tutkimus- ja kehittämistoiminnaltaan profiloituneet korkeakouluyksiköt.

Yliopistot vahvistavat korkeatasoisen tieteellisen tutkimuksen, taiteellisen toiminnan ja tasa-arvoisen tutkijanuran edellytyksiä sekä asemaansa kansainvälisessä tutkimuskentässä. Yliopistot turvaavat oman profiilinsa mukaisesti työvoiman ja tutkijakunnan saatavuuden.

Ammattikorkeakoulut vahvistavat työelämään, taiteelliseen toimintaan ja alueellisiin tarpeisiin kytkeytyvää opetusta, yrittäjyyttä sekä erityisesti tuotekehitykseen sekä yritysten, työyhteisöjen ja kolmannen sektorin kehittämiseen liittyvää tutkimus- ja kehitystyötä. Ammattikorkeakoulut turvaavat oman profiilinsa mukaisesti työvoiman saatavuuden.

Korkeakoulut vahvistavat elinikäisen oppimisen edellytyksiä joustavoittamalla koulutusjärjestelyjä, kehittämällä eri tavoin hankitun osaamisen tunnustamista sekä monipuolistamalla avoimen korkeakouluopetuksen tarjontaa. Yliopistot ja ammattikorkeakoulut uudistavat opiskelijavalintaansa sellaiseksi, että siirtyminen toisen asteen koulutuksesta korkeakoulutukseen nopeutuu. Opintoprosessien kehittämisellä vähennetään keskeyttämistä sekä nopeutetaan tutkintojen suorittamista ja sen jälkeistä siirtymistä työelämään. Yliopistot ottavat käyttöönsä valtakunnallisen opiskelijapalautejärjestelmän. Ammattikorkeakoulut jatkavat opiskelijapalautejärjestelmän sisällöllistä kehittämistä.

Yliopistot ja ammattikorkeakoulut lisäävät yhteistyötään työelämän ja innovaatiojärjestelmän muiden toimijoiden kanssa. Alueiden ja työelämän muuttuviin tarpeisiin vastataan ensisijaisesti aikuiskoulutustarjontaa kehittämällä. Korkeakoulut osallistuvat aktiivisesti alueellisten strategioiden valmisteluun sekä alueidensa kehittämiseen. Korkeakoulut tehostavat tutkimustulosten ja osaamisen liiketoiminnallista ja muuta yhteiskunnallista hyödyntämistä sekä innovaatiopalveluita.

Korkeakoulut kehittävät toimintaansa siten, että ne ovat kilpailukykyisiä, tasa-arvoisia ja kiinnostavia työ- ja opiskelupaikkoja. Korkeakoulut hyödyntävät toimintansa kehittämisessä arviointien ja laatuajattelunsa auditointien tuloksia.

HELSINGIN YLIOPISTON TEHTÄVÄ, PROFIILI JA PAINOALAT

Tehtävä ja profiili

Yliopisto on monitieteinen yhteiskuntavastuuta kantava kansainvälinen tutkimusyliopisto, joka lujittaa asemaansa maailman parhaiden tutkimusyliopistojen joukossa. Profiilin mukaisesti yliopiston toiminnassa keskeistä on korkeatasoinen tieteellinen tutkimus ja tutkijankoulutus sekä koko toiminnan kattava kansainvälistyminen. Tieteellinen tutkimus muodostaa yliopisto-opetuksen perustan. Opetuksen kehittäminen kattaa laajasti yliopiston eri toiminnot ottaen huomioon työelämän tarpeet ja elinikäisen oppimisen.

Yliopisto tuottaa uutta tutkimustietoa yhteiskunnan, kansallisen innovaatiojärjestelmän ja kansainvälisen tiedeyhteisön tarpeisiin.

Kaksikielisellä yliopistolla on strateginen allianssi Svenska Handelshögskolanin ja Arcadan kanssa.

Painoalat

Yliopisto on määritellyt keskeisiksi painoaloikseen: 1) ajatteleva ja oppiva ihminen, 2) terveys ja hyvinvointi, 3) ilmasto- ja ympäristökehitys sekä luonnonvarat ja 4) kulttuurit ja yhteiskunta.

Tavoitteet	Vuosina 2010 - 2012 keskimäärin
Ylemmät korkeakoulututkinnot	2 615
Teologinen koulutus	155
Humanistinen koulutus	535
Kasvatustieteellinen koulutus	295
Yhteiskuntatieteellinen koulutus	350
Psykologian koulutus	60
Oikeustieteellinen koulutus	240
Luonnontieteellinen koulutus	455
Maatalous-metsätieteellinen koulutus	255
Lääketieteellinen koulutus	120
Hammaslääketieteellinen koulutus	40
Eläinlääketietieteellinen koulutus	60
Farmasian koulutus	50
Tohtorin tutkinnot	434
Teologinen koulutus	15
Humanistinen koulutus	50
Kasvatustieteellinen koulutus	23
Yhteiskuntatieteellinen koulutus	43
Psykologian koulutus	9
Oikeustieteellinen koulutus	15
Luonnontieteellinen koulutus	119
Maatalous-metsätieteellinen koulutus	35
Lääketieteellinen koulutus	95
Hammaslääketieteellinen koulutus	8
Eläinlääketietieteellinen koulutus	12
Farmasian koulutus	10
Yliopistokohtaiset tavoitteet	
Alemmat korkeakoulututkinnot	2 780
Ulkomaalaisten tutkinto-opiskelijoiden määrä	2 000
Suomesta lähteneiden tai Suomeen saapuneiden vaihto-opiskelijoiden määrä (vaihdon kesto yli 3 kk)	2 200
Harjoittelukoulujen oppilasmäärä	1 440
Harjoittelukoulujen ohjatun opetusharjoittelun määrä	7 500

Tunnuslukutavoitteet	Toteuma 2008		Tavoite 2012
	Yo	Yo-sektori yht.	Yo
Opiskelijat (FTE)/ opetus- ja tutkimushenkilökunta	9.18	8.39	8.00
Ylemmät korkeakoulututkinnot/ opetus- ja tutkimushenkilökunta	1.74	1.64	1.00
Tohtoritutkinnot/ professorit	0.97	0.67	0.90
Kv-refereejulkaisut / opetus- ja tutkimushenkilökunta	1.45	0.94	1.35
Tieteelliset julkaisut (pl. kv-refereejulkaisut)/ opetus- ja tutkimushenkilökunta	1.06	0.95	1.20
Opettajien ja tutkijoiden kv-liikkuvuus (väh. 2 vko) / opetus- ja tutkimushenkilökunta	0.17	0.21	0.35
Perustutkinnon aloittaneista tutkinnon suorittaneiden osuus 7 vuoden kuluttua aloittamisesta (%) *	46.7	49.2	68.0
Vähintään 45 opintopistettä suorittaneiden osuus perustutkintoa suorittavista (%)	35.2	39.2	50.0
Tutkinnon suorittaneiden osuus tutkinnon suorittaneiden ja keskeyttäneiden yhteismäärästä (%) *	63.5	63.4	68.0
Kansallisen kilpaillun tutkimusrahoituksen (SA, Tekes) osuus kokonaisrahoituksesta (%)	10.7	10.9	11.5
Kansainvälisen tutkimusrahoituksen (pl. yritys ja rakennerahastot) osuus kokonaisrahoituksesta (%)	3.2	2.6	3.5
Täydentävän rahoituksen osuus kokonaisrahoituksesta (%)	36.3	33.0	40.0
Työllisten osuus tutkinnon suorittaneista (%) *	97.2	96.2	96.5

* = Toteumatiedot vuodelta 2007

KESKEISET KEHITTÄMISKOHTEET

- 1) Yliopisto kehittää monitieteistä profiiliaan uusin avauksin (mm. korkeakoulu- ja oppimistutkimuksen sekä ilmastotutkimuksen alueilla).
- 2) Yliopisto kehittää ja tarkentaa painoalojaan ja kehittää infrastruktuuriaan niiden mukaisesti.
- 3) Yliopisto määrittelee keskeiset kansalliset ja kansainväliset kumppanuudet strategian kautta ja kytkee ne painalojen vahvistamiseen.
- 4) Yliopisto tehostaa perustutkintokoulutuksen läpäisyä.
- 5) Yliopisto kehittää neliportaisen mallin pohjalta uusia välineitä tutkijaurien tukemiseksi.
- 6) Yliopisto vahvistaa metropolialueen yhteistyötä Aalto-yliopiston kanssa.

RAHOITUS

Opetusministeriö myöntää yliopistolle perusrahoitusta yliopistolaissa säädettyjen tehtävien toteuttamiseksi yliopistolain (558/2009) 49§:n, yliopistoista annetun valtioneuvoston asetuksen (770/2009) 5, 6 ja 7 §:n ja yliopistojen perusrahoituksen laskentakriteereistä annetun opetusministeriön asetuksen (771/2009) perusteella seuraavasti:

Yliopiston perusrahoitukseen osoitetaan vuonna 2010 yhteensä 368 667 000 euroa

Perusrahoitukseen sisältyy vuosittain yhteensä 31 340 000 euroa kauden 2010-2012 valtakunnallisten erityistehtävien perusteella. Yliopiston valtakunnallisina erityistehtävinä on otettu huomioon SSKH, harvinaiset kielet ja kulttuurit, Mikkelin ja Lahden yliopistokeskus, Aleksanteri-instituutti, Fysiikan tutkimuslaitos, Luonnontieteellinen keskusmuseo, Eläinsairaala sekä Biokeskus-Suomi (määräaikainen 2010-2012).

Perusrahoitukseen sisältyy vuonna 2010 yhteensä 6 060 000 euroa kaudella 2007-2009 sovittujen hankkeiden (ESO jäsenyyden hyödyntäminen, eläinlääketieteen ja hammaslääketieteen koulutusten laajentaminen, Tier-2 grid laskentajärjestelmä, FAIR, kv-opiskelijoiden suomen ja ruotsinkielen opetus sekä henkilökunnan kulttuurien välisen osaamisen kehittäminen Helsingin metropolialueen korkeakouluissa) loppueränä.

Perusrahoitukseen sisältyy vuonna 2010 9 054 000 euroa harjoittelukoulujen toimintaan ja 14 337 000 euroa Kansalliskirjaston toimintaan.

Strategiarahoitusta (19 500 000 euroa/v vuosina 2010-2012) kohdennettaessa on otettu huomioon erityisesti:

- tutkimusinfrastruktuurien vahvistaminen
- metropolialueen tutkimus- ja innovaatiotoiminnan kehittäminen (sisältää mm. tutkimuslaitosyhteistyö, metropolipolitiikan painopisteet)
- opetusresurssien vahvistaminen sekä opetuksen ja tutkimuksen johtaminen
- opetuksen ja tutkimuksen kansainvälistäminen
- laadunarviointitoimien kehittäminen
- korkeakoulututkimuksen, tieteen teknologian ja innovaatiotutkimuksen vahvistaminen

Yliopisto turvaa biokeskuksiensa perustoimintojen riittävän rahoituksen Biokeskus Suomi -yhteistyön varmistamiseksi.

Yliopiston valtion rahoitukseen sisältyy vuonna 2010 lisäksi arvonlisäverolain (1501/1993) 39 §:ssä ja 40 §:ssä tarkoitettuihin koulutuspalveluihin sekä yliopistojen muuhun kuin liiketaloudelliseen tutkimukseen liittyviin hankintoihin ja toimitilavuokriin sisältyvien arvonlisäverojen osuus yliopistoille (ml. kansalliskirjasto ja harjoittelukoulut) aiheutuneista kustannuksista yhteensä 31 140 000 euroa. Helsingin yliopisto sitoutuu lisäksi vastaamaan Kansalliskirjaston ns. käännetyn verovelvollisuuden perusteella aiheutuvista menoista siltä osin, kun nämä kuuluvat yliopistolain 49§:n nojalla myöhemmin kompensoitaviin arvonlisäveromenoihin.

Yliopistolle kohdennetaan 5 500 000 euroa erityistä valtionrahoitusta opetus- ja tutkimustoimintaan myönnettäväksi kompensatioksi momentilta 29.40.52, jotta tämän toiminnan rahoitus ei heikentyisi Yliopiston Apteekin tuloverovapaudesta luopumisen vuoksi.

Yliopistot tekevät tilinpäätöksensä yhteydessä normaaliin tapaan käyttämättömän määrärahan siirtomäärärahaiksi kirjauksen. Vuodelta 2009 siirtyväksi arvioituja määrärahoja yliopistolla on yhteensä 54 500 000 euroa, mikä sisältää myös Kansalliskirjaston ja harjoittelukoulujen osuuden. Opetusministeriö myöntää ja maksaa uusimuotoisille yliopistoille arvioitua siirtomäärärahaa vastaavan summan tammikuun 2010 alussa. Siirtyneen määrärahan loppuerät maksetaan yliopistoille sen jälkeen, kun tilinpäätökset on vahvistettu ja tarkastettu ja alkusaldot siirtyneet opetusministeriölle. Mikäli yliopisto on tammikuussa saanut liikaa siirtyvää, se joutuu palauttamaan liikaa maksetun korkoineen.

TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN SEURANTA JA ARVIOINTI

Tässä sopimuksessa asetettujen tavoitteiden ja sopimuksen muuta toteutumista arvioidaan sopimuskauden aikana ministeriön ja yliopiston kanssa käytävien neuvottelujen yhteydessä sekä ministeriön palautemenettelyssä.

Strategiarahoituksen taso voidaan arvioida uudelleen kesken sopimuskauden, mikäli strategian toimeenpano ja keskeiset kehittämistoimenpiteet eivät etene sopimuksen mukaisesti.

Yliopisto toimittaa annettuja määräaikoja noudattaen pyydetty tiedot KOTA - tietojärjestelmään ja vuodesta 2011 alkaen vaiheittain XDW-tietovarastoon. Yliopisto varautuu tietotarpeiden muutosten ja valtakunnallisten tietojärjestelmien kehittämisen edellyttämiin muutoksiin omissa tietojärjestelmissään.

ALLEKIRJOITTAJAT

Sakari Karjalainen
Ylijohtaja

Antti Tanskanen
Hallituksen puheenjohtaja

Anita Lehtikoinen
Johtaja

Thomas Wilhelmsson
Rehtori